

Riigikogu sotsiaalkomisjon

Teie 26.01.2022 nr 1-1/14-510/2
Meie 09.02.2022 nr 5-1/237-5

Seaduse eelnõu 510 SE

Eesti Linnade ja Valdade Liit (ELVL) tänab võimaluse eest esitada täiendavalt märkuseid ja ettepanekuid sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus eelnõu kohta.

Eelneva kooskõlastamismenetluse käigus ei pidanud ELVL võimalikuks käesolevat eelnõu kooskõlastada. Üldine hinnang eelnõu kohta on, et kavandatavate muudatustega kohalikele omavalitsustele kaasnevat mõju on alahinnatud ja ülehinnanud on omavalitsuste rolli ning võimekust suuta reaalselt täita kõiki eelnõus ja seletuskirjas toodud ootusi. Toome välja, et eelnõu seletuskirjas ei ole analüüsitud muudatustega kaasnevaid mõjusid kohalikele omavalitsustele. Samuti puudub viide lisanduvate ülesannetega suureneva koormuse kompenseerimise vahendite allikatele ning hinnanguline kaasnev finantskoormus kogumis ja liigiti. Juhime tähelepanu, et hea õigusloome tava kohaselt tuleb kõiki mõjusid põhjalikult analüüsida ning hinnata, eriti kui lisanduvad kohustused kohalikele omavalitsustele. Samuti tuleb kohalikele omavalitsustele riigi poolt seatavate uute ülesannete täitmiseks ette näha ka vajalikud vahendid

Arvestades seletuskirja Lisas 2 „Kooskõlastustabel“ toodud ministeeriumi kommentaare ja selgitusi ELVL poolt kooskõlastamismenetluses esitatud märkustele ja ettepanekutele ning lähtudes liikmetelt laekunud tagasisidest, märgime, et jääme oma varasemate märkuste ja ettepanekute juurde ja leiame, et neile esitatud vastused on üldsõnalised. Rõhutame, et ELVL peamised märkused on seotud omavalitsustele pandavate uute ülesannete (nt kohustuslik omasteholdajate väljaselgitamine ja nende toevajaduse hindamine, kohustuslik proaktiivne abi pakkumine sügava puudega täisealistele inimestele jne) ulatuse ja rahastamisega.

Täiendavalt peame vajalikuks täpsustada oma seisukohti seoses eelnõu §-ga 3 kavandatava perekonnaseaduse muutmisega, mis puudutab teise astme sugulaste vabastamist täiskasvanu ülalpidamiskohustusest. Kohalikud omavalitsused on küll märkinud, et ülalpidamiskohustusega sugulaste otsimine ja nende maksevõime hindamine on koormav, kuid on alati juhtinud tähelepanu ka sellele, et enne otsustamist tuleks analüüsida, kui paljud teise astme sugulased ja millises mahus käesoleval ajal oma kohustust täidavad. Oluline oleks teada nende koguarvu, ka vabatahtlikult maksjate, sest eelnõu kohase muudatuse jõustamisel tekib neil õigus maksimisest loobuda. Käesoleval hetkel ei ole see teada. Seega ei ole prognoositav, kui palju tõuseb kohaliku omavalitsuse rahaline koormus ning millistest vahenditest see hüvitatakse.

Toome välja ka eelnõuga kavandatava nõude sotsiaaltöötaja haridusele ja kvalifikatsioonile. ELVL ettepanekut, pikendada üleminekuajaga nõude kehtima hakkamiseks neljale aastale,

edaspidise menetluse käigus arvestati. Tähelepanuta jäeti teine ettepanek, et kuna vastava hariduse ja kutsega töötajate leidmine on väga raske juba praegu, siis võiks olla omavalitsusel võimalus võtta tööle inimene, kes antud nõuetele küll ei vasta, kuid kes teatud aja jooksul kutse omandab. Lahendus võiks olla analoogne lastekaitseadusega, kus on ette nähtud võimalus, et kutse tuleb omandada kahe aasta jooksul tööle asumisest. Eeltoodud võimalusele viitab seletuskiri, kus on öeldud, et sotsiaaltöötaja kutset on võimalik taotleda ka varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise (VÕTA) programmi alusel. Viimase puhul on tingimusteks mitteerialane kõrgharidus ja tööstaaž sotsiaaltöötajana vähemalt 2 aastat ning viimase viie aasta jooksul erialaste täienduskoolituste läbimine vähemalt 130 tundi, millest vähemalt 30 tundi on seotud valitavate kompetentside ja spetsialiseerumistega.

Juhime tähelepanu sellele, et kui alates 2026. aastast tohib tööle võtta ainult neid inimesi, kes juba vastavad eelnõuga kehtestatavatele nõuetele, siis muutub sisutihjaks võimalus taotleda sotsiaaltöötaja kutset VÕTA programmi alusel. Ühtlasi märgime ka siin, et seletuskirjas puudub ülevaade, kui paljusid kohalikke omavalitsusi ja omavalitsuste sotsiaaltöötajaid kavandatav muudatus puudutab ja kuidas mõjutab töö kõrvalt kutse või hariduse omandamine töökoormust.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Veikko Luhalaid

ELVL tegevdirektor